CONTRIBUȚII PRIVIND EVOLUȚIA CARTIERULUI COTROCENI

Ionel C. IONIȚĂ

Problema modelării și remodelării spațiului urban bucureștean se pare că a fost după anul 1990 cea mai amplu comentată. De la specialist și până la locuitorul cel mai mărunt, s-au făcut auzite opinii mai mult sau mai puțin serioase, care justificau nevoia de dezvoltare a unui oraș sau acuzau demolările făcute fără nici un discernământ din ultimele decenii.

Fără a nega primul aspect și fără a-l limita pe cel de al doilea nu putem trece cu ușurință peste marile neajunsuri, care au însoțit din păcate, acest proces de transformare urbană. Început în a doua jumătate a secolului al XIX-lea el a atras după sine nu numai schimbarea fizionomiei orașului, dar și dispariția totală a unor clădiri sau chiar a unor cartiere întregi, demolarea sau ascunderea siluetelor de biserici în spatele unor construcții lipsite de estetică, nivelarea colinelor aflate de-a lungul Dâmboviței sau distrugerea unor spații verzi.

Cu toate acestea în București au supraviețuit zone cu o arhitectură specifică, cu o personalitate dată mai mult de repetarea unui anumit tip de casă, decât de rigurozitatea unui stil. În această categorie se înscriu cartierele cu construcții tip vilă, în care predomină casa unifamilială înconjurată, de obicei, de o mică grădină.

Vorbind în general despre cartierele de vile Cincinat Sfințescu arăta următoarele: „Vilele se vor așeza în părțile ridicate ale orașului cele mai pitorești și mai rar construite, cele cu mai multe parcuri, unde nu se vor găsi industrii sau locuințe insalubre. Cartierele de vile vor fi legate cu artere largi și directe cu centrul orașului" [1].

Unul dintre aceste cartiere de vile, care a apărut și s-a dezvoltat urmând parcă principiile urbanistice expuse mai sus este și cartierul Cotroceni.

Situat pe malul din dreapta Dâmboviței în partea vestică a Bucureștilor, cartierul Cotroceni are ca limite râul Dâmbovița, Grădina botanică, b-dul Geniului, șos. Panduri și str. Dr. Staicovici.

Vreme de mai multe secole locul cartierului de astăzi, din dealul Pandurilor și până în lunca Dâmboviței, era ocupat de codrii Cotrocenilor și Lupeștilor [2]. Apa Dâmbovița, care avea și ea altă înfățișare însoțea aceste păduri de la Grozăvești și până la Sf. Elefterie. Pădurea prin care puteai merge o zi fără să ieși din ea [3] s-a păstrat în mare parte până spre începutul secolului al XIX-lea [4].

Printre acești arbori seculari vor fi zidite, la distanță de ceva mai mult de jumătate de secol mânăstirea Cotroceni și biserica Sf. Elefterie (vechi), cei doi poli în jurul cărora se va dezvolta ulterior cartierul pe care azi îl numim Cotroceni.

---

[1] C. Sfințescu, *Pentru București, noi studii urbanistice,* ed. Institutul de Arte Grafice „BUCOVINA", București, 1932, p. 51.

[2] C. C. Giurescu, *Istoria pădurii românești din cele mai vechi timpuri până astăzi,* ediția a II-a, revăzută și adăugită, ed. Ceres, București, 1976, p. 67.

[3] D. Casseli, Pădurea din valea Cotrocenilor, în Gazeta Municipală, an V (1936), nr. 224, p. 1–2.

[4] C. C. Giurescu, *op. cit.*, p. 68.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Ridicarea mânăstirii de către Şerban Cantacuzino va începe în 1679 şi se va încheia în 1682, an în care construcţia era complet terminată inclusiv palatul domnesc şi casele egumeneşti [5].

Din tot acest complex arhitectonic biserica mânăstirii a fost singura care a reuşit să înfrângă vitregia timpului şi să supravieţuiască în forma pe care i-a dat-o ctitorul sau până în anul 1984 când a dispărut şi ea în vâltoarea demolărilor bucureştene. Vechile case domneşti ale lui Şerban Vodă dispăruseră încă de la sfârşitul secolului al XIX-lea făcând loc noului palat.

Mai jos de mânăstire între meandrele Dâmboviţei, într-o poziţie deosebit de pitorească se zideşte între anii 1743–1744 biserica Sf. Elefterie (vechi) [6]. La vremea aceea biserica se afla pe un ostrov creat de apele Dâmboviţei, înconjurat cu vii şi grădini [7].

Odată cu trecerea timpului nu numai pădurile încep să dispară, dar şi locurile capătă o cu totul altă înfăţişare. La mijlocul secolului al XIX-lea micul ostrov nu mai apare figurat pe planurile Bucureştilor [8], iar în jurul bisericii se formează încet, încet mahalaua, care va lua şi ea numele de Sf. Elefterie.

Zona Cotrocenilor la jumătatea secolului trecut, străbătută de o Dâmboviţă încă şerpuitoare, era acoperită cu vii şi grădini, printre care doar nevoia de a ajunge la mânăstirea din deal făcuse posibil să apară vreo două uliţe. Cea mai importantă şi de altfel multă vreme singura cale de acces dinspre oraş către reşedinţa de la Cotroceni a fost uliţa Notagiilor. Ea se afla pe partea din dreapta Dâmboviţei în prelungirea uliţei Isvorului. Numele străzii venea de la notagiu = înotător pentru că în apropierea ei, pe vechiul curs al Dâmboviţei existau din 1840 bazinele Şcolii de „înotare" [9]. Uliţa şi-a păstrat traseul aproape neschimbat până în zilele noastre modificându-şi doar numele din uliţa Notagiilor [10] în str. dr. Carol Davila.

Până la fârşitul secolului al XIX-lea şi mai ales în ultimele două decenii situaţia se va schimba. Este intervalul de timp care marchează începutul modificărilor în sens modern a structurii urbane a oraşului. Lucrările edilitar-urbanistice de mare amploare nu vor ocoli nici terenul Cotrocenilor.

Acum, alături de canalizarea şi îndreptarea malurilor Dâmboviţei [11], transformarea radicală a vechiului ansamblu arhitectonic ridicat de Şerban Cantacuzino [12], are loc şi definitivarea traseelor principalelor artere de circulaţie în jurul cărora se vor structura parcelările secolului al XX-lea.

---

[5] N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din Bucureşti,* ed. Academiei, Bucureşti, 1961, p. 189.

[6] N. Stoicescu, *op. cit.,* p. 279.

[7] D. Casseli, Ostrovul din mijlocul Dâmboviţei unde a fost ridicată biserica Sf. Elefterie, în Gazeta Municipală, an V (1936), nr. 226, p. 1.

[8] M.I.A.M.B., Colecţia de hărţi şi planuri, Planul Bucureştiului Ridikat tras chi publikat... de maior, baron Rudolf Artur Borroczyn, 1852, nr. inv. 41 539.

[9] F. Georgescu, Marele plan al Oraşului Bucureşti ridicat de maiorul Borroczyn între 1844–1846, în Bucureşti Materiale de istorie şi muzeografie, vol. 1, 1964, p. 70.

[10] În PLAN DER STADT BUKUREST alcătuit în 1856 de către Fr. Jung, strada apare sub numele Uliţa Notagiu, vezi M.I.A.M.B., Colecţia de hărţi şi planuri, nr. inv. 11 130.

[11] Lucrările au început în noiembrie 1880 în prezenţa viitorului rege Carol I, care a ridicat prima cantitate de pământ cu o lopată de argint cu coadă de abanos şi au durat până în anul 1886.

[12] Pe locul caselor domneşti între anii 1893–1895 se ridică noul palat, după planurile arh. Paul Gottereanu. Ulterior palatul va mai suporta o serie de lucrări pe latura nordică după planurile arh. Gr. Cerchez.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Am arătat mai sus că cea mai veche cale de acces spre Cotroceni era uliţa Notagiilor. După moartea lui Carol Davila, survenită în anul 1884, strada va căpăta numele celui care a pus bazele învăţământului medical superior în ţara noastră, cu atât mai mult cu cât dr. Davila a şi locuit pe această uliţă la numărul 37 [13]. La vremea aceea str. Dr. Davila făcea posibilă circulaţia între calea Cotroceni şi str. Isvor. Avea un traseu ceva mai lung decât cel din zilele noastre suprapunându-se peste str. dr. Staicovici [14] între intersecţia cu str. C. Negri şi str. Isvor [15].

Alături de str. dr. C. Davila pe terenul viitorului cartier îşi dobândiseră statutul de stradă str. Sf. Elefterie, care făcea legătura între Dâmboviţa şi str. dr. C. Davila şi calea Cotroceni, care deşi nu era egală ca lăţime pe tot parcursul ei, avea acelaşi traseu cu cel din zilele noastre [16].

Transformările care au loc în dealul Cotrocenilor în ultimul deceniu al secolului al XIX-lea pun în evidenţă şi necesitatea unei noi căi de acces dinspre oraş către palatul ce va deveni reşedinţă regală. Apare astfel în prelungirea bulevardului Elisabeta, ca o continuare a axei est-vest a oraşului, bulevardul Independenţei [17].

În ceea ce priveşte ocuparea terenului cu clădiri se pot remarca la sfârşitul secolului al XIX-lea două zone mai dens construite. Una era în jurul bisericii Sf. Elefterie (vechi) şi avea ca ax principal str. Sf. Elefterie până la intersecţia cu str. dr. C. Davila, iar a doua era cuprinsă între Grădina Botanică [18], parcul Palatului Cotroceni şi proprietatea viitoarei facultăţi de medicină. În rest tot terenul cuprins între sos, Pandurilor şi str. dr. C. Davila era neconstruit [19]. Singura excepţie era reprezentată de clădirea Azilului Elena Doamna.

Azilul Elena Doamna a fost construit în apropierea reşedinţei de la Cotroceni, între anii 1862–1866 de către arhitecţii Liebitzer (Lipiţer) şi Giesel (Chisel) [20]. Aşezământul care va purta numele Elenei Cuza s-a bucurat de o atenţie deosebită şi din partea reginei Elisabeta cu sprijinul căreia se va construi şi picta între anii 1870–1875 capela azilului.

În noiembrie 1890 în curtea Azilului Doamna a fost amplasat monumentul Anei Davila [21], operă a sculptorilor Karl şi Carol Stork.

Primele două decenii ale secolului al XX-lea nu aduc Cotrocenilor transformări spectaculoase. Până în anul 1914 se alcătuiseră câteva planuri de detaliu [22] şi se începe

[13] Al. Predescu, *Dâmboviţa, apă dulce...*, ed. Albatros, Bucureşti, 1970, p. 72.

[14] Vechiul traseu al str. dr. Staicovici era cuprins între Dâmboviţa şi intersecţia străzilor C. Negri şi C. Davila şi se numea str. M. Cogălniceanu (Kogălniceanu).

[15] M.I.A.M.B., Colecţia de hărţi şi planuri, Planul Oraşului Bucureşti 1895–1899, inv. 108 132.

[16] *Ibidem.*

[17] B-dul Independenţei a purtat în timp mai multe nume: Independenţei, Carol al II-lea, Ardealul, dr. P. Groza. În prezent se numeşte bd. Eroilor Sanitari.

[18] Grădina botanică, iniţiată de dr. Davila în 1855, a fost parţial realizată între anii 1860–1866 în grădina mânăstirii Cotroceni. În perioada 1874–1878 este mutată în faţa Universităţii. Pe locul pe care îl ocupă şi azi a fost amenajată în anii 1884–1885 din iniţiativa medicului şi naturalistului Dimitrie Brândză.

[19] Această situaţie se va menţine de altfel şi în primele decenii ale sec. al XIX-lea. Abia după primul război mondial va începe parcelarea şi construirea masivă a zonei Cotroceni.

[20] Pentru amănunte vezi A. Harasim, Dealul Cotrocenilor – Azilul Elena Doamna, în Bucureşti Materiale de istorie şi muzeografie, vol. XI, ed. MUSEION, Bucureşti, 1992, p. 165–178.

[21] Ana Davila, născută Racoviţă, soţia doctorului C. Davila şi prima directoare a azilului. Moare accidental în 1874 luând o doză de stricnină în loc de chinină.

[22] C. Sfinţescu, Urbanistica generală, în Urbanismul, an X (II) 1933, nr. 1–2, p. 86.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

lotizarea şi construirea zonei de la Sf. Elefterie[23], dar acţiunea va fi stopată de derularea evenimentelor primei conflagraţii mondiale.

Cu toate acestea nu se poate trece cu vederea apariţia, la început de secol, în peisajul cartierului, a clădirii Facultăţii de Medicină. Ridicată între anii 1900–1902[24] după planurile arh. Louis Pierre Blanc, construcţia devine sediul facultăţii din 1903, an de când în faţa intrării principale s-a înălţat şi statuia lui Carol Davila, operă a sculptorului Carol Stork.

După primul război mondial zona cartierului Cotroceni va cunoaşte însă o activitate intensă. Intervalul de timp cuprins între cele două războaie mondiale este de altfel cel mai bogat în realizări din punct de vedere edilitar şi urbanistic. Este perioada în care cartierul îşi va defini fizionomia, ce va fi păstrată până în zilele noastre. Terenurile virane şi ale fostelor grădini şi livezi se parcelează şi se acoperă cu construcţii. Se trasează străzi noi şi se construiesc case în formă de vilă, cu parter şi etaj, înconjurate de verdeaţă.

După 1920 se continuă lucrările începute în zona de la Sf. Elefterie, înainte de primul război mondial. dar nu numai aici. În cele aproximativ două decenii care vor urma, lotizarea şi ocuparea terenurilor se vor extinde la întreaga suprafaţă a Cotrocenilor.

Dincolo de str. Costache Negri[25], spre b-dul Independenţei apare parcul Principesa Maria, devenit ulterior Regina Maria. Parcelarea Regina Maria ocupă iniţial triunghiul format de b-dul Independenţei cu străzile C. Davila şi Sf. Elefterie[26] În timp ea se va extinde şi îşi va deplasa una din laturile triunghiului de la str. Sf. Elefterie spre nou apăruta stradă dr. Lister[27]. Reţeaua arterelor de mişcare creată acum, în acest spaţiu cuprinde străzi botezate cu numele unor medici străini şi români: Pasteur, Lister, Koch, Clunet, Obedenaru, Iatropol, Grecescu, Romniceanu. Ele şi-au păstrat de altfel atât numele cât şi traseul până în zilele noastre.

Presa bucureşteană de la sfârşitul anilor 30 vorbea despre parcul nou Regina Maria ca fiind unul dintre cele mai elegante cartiere ale capitalei[28].

Transformările care au dus la ridicarea şi înfrumuseţarea zonei de la Sf. Elefterie, au deschis noi perspective şi dealului Pandurilor, O bună parte din el şi anume aceea cuprinsă între şos. Panduri şi str. dr. Romniceanu va fi parcelată şi construită. Lotizările făcute de Societatea comunală de locuinţe ieftine[29] şi de banca Comercială[30] au fost cunoscute sub numele de parcul Principesa Elena. Şi aici cea mai mare parte din străzile nou apărute a căpătat numele unor medici: Severeanu, Teohari, Ghiulamila, Atanasiu.

---

[23] C. C. Giurescu, *Istoria Bucureştilor din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre*, ed. a II-a revăzută şi adăugită, ed. Sport-Turism, Bucureşti, 1979, p. 166.

[24] Gr. Ionescu, *Arhitectura pe teritoriul României de-a lungul veacurilor*, ed. Academiei, Bucureşti, 1982, p. 542.

[25] Strada a purtat până la sfârşitul sec. al XIX-lea numele de str. Rignault. Vezi Planul oraşului Bucureşti 1895–1899. După aceea numele îl mai păstrează doar o mică intrare aflată pe partea stângă a str. C. Negri între numerele 11 şi 13. Vezi Planul oraşului Bucureşti, scara 1:1000, ediţie oficială de mr. Mihai Păntea, 1924. Intrarea se numeşte azi C. Negri.

[26] *Bucureşti, Ghidul circulaţiei pe anul 1930*, ed. CONSEM, Bucureşti, 1930, p. 303.

[27] Planul Unirea, Municipiului Bucureşti şi împrejurimile, ed. a XII-a, ed. Institutul cartografic „UNIREA", Braşov, 1940, p. 35.

[28] Gazeta Municipală, an VIII (1939), nr. 361, p. 1.

[29] Gazeta Municipală, an V (1939), nr. 224, p. 7.

[30] Gazeta Municipală, an V (1936), nr. 245, p. 5.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

De altfel dealul Pandurilor a fost mai mereu o ţintă de interes pentru edilii Capitalei. Dintre propunerile, care vizau punerea în valoare a dealului, unele s-au realizat altele au rămas pentru totdeauna în mapele arhitecţilor şi urbaniştilor. Din cadrul celei de a doua categorii merită să fie amintit un proiect destul de interesant, care preconiza ca în prelungirea străzii dr. Lister să se construiască, în coama dealului, o fântână de marmură albă, până la care să ducă trepte masive de piatră [31]. La acest proiect există şi o variantă referitoare la înlocuirea fântânii cu o statuie gigantică „aşa cum la Hamburg, tot în scobitura unui deal s-a ridicat statuia lui Bismark de o înălţime de peste 40 m" [32].

În cealaltă extremitate a dealului în imediata vecinătate a Palatului Cotroceni pe fosta proprietate a Azilului Elena Doamna se propusese amenajarea unui parc [33]. Proiectul a fost însă abandonat, iar pe terenurile aflate în coasta dealului au fost autorizate parcelări. Astfel a apărut, în jurul străzii Ana Davila aşa numitul cartier al ofiţerilor, unde Societatea Comunală de locuinţe ieftine a proiectat o serie de clădiri pentru Ministerul de război [34].

După primul război mondial str. Ana Davila era în această parte a cartierului, cam singura arteră de circulaţie cu un traseu bine definit. Ea pornea din str. dr. C. Davila şi după un parcurs similar cu cel din zilele noastre se suprapunea pentru o scurtă distanţă peste str. gen. A. Demosthene, care încă nu fusese trasată în întregime.

Până la începutul anilor 30 reţeaua stradală se definitivează şi capătă configuraţia, care se va păstra până azi: două artere paralele (str. A. Davila şi str. gen. A. Demosthene) unite prin mici străzi plasate la distanţe aproximativ egale (str. Felicia Racoviţă [35], str. Iuliu Teodori, str. Petrescu Zaharia, str. Ştefan Capşa, str. Alexandru Boicescu [36].

Transformări şi amenajări stradale au loc şi în zona cuprinsă între parcul Palatului Cotroceni, Grădina botanică şi Dâmboviţa. Până în anul 1935 toate străzile aflate de-o parte şi de alta a şos. Cotroceni au fost pavate cu un pavaj unitar după ce mai înainte fuseseră executate toate lucrările edilitare subterane [37]. ŞoseauaCotroceni a fost lărgită ajungând acum la o lăţime de 30 m pe tot parcursul său, iar la limita dinspre Dâmboviţa a grădinii Palatului se dă în circulaţie noul bulevard al Palatului Cotroceni [38].

Pe terenul cuprins între facultatea de medicină, parcul palatului şi şos. Cotroceni sunt reamenajate străzile dr. Turrescu, dr. Leonte, dr. Buicliu. Dincolo de şos. Cotroceni străzile Foca şi Erbăriei vor fi şi ele modificate. Str. Erbăriei devine str. dr. Djuvara şi va fi singura de aici care îşi va păstra vechiul parcurs. Grădina botanică îşi măreşte suprafaţa spre str. Foca, al cărei nou traseu aflat acum la limita parcului va

[31] Gazeta Municipală, an VIII (1939), nr. 361, p. 1.

[32] *Ibidem.*

[33] Gazeta Municipală, an VIII (1939), nr. 370, p. 1.

[34] C. Sfinţescu, Societatea Comunală de locuinţe ieftine şi realizările ei, în Urbanismul, an X(II) 1933, nr. 5–6, p. 285.

[35] Până în anii 20 numele acesta îl purta o stradă care făcea legătura între Şos. Panduri şi str. dr. C. Davila. O parte din traseul străzii s-a păstrat până în zilele noastre (str. dr. Herescu), iar restul a dispărut o dată cu transformările care au avut loc aici pentru realizarea parcului Principesa Elena.

[36] Fostă Fundătura dr. Capsa.

[37] Gazeta Municipală, an V (1936), nr. 251, p. 1.

[38] De-a lungul timpului bulevardul a purtat următoarele nume: B-dul Nou, B-dul Palatului, B-dul Gl. medic Em. Severin. În prezent se numeşte str. prof. dr. Gh. Marinescu.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

face legătura între şos. Cotroceni şi Splaiul Independenţei. Numele se va schimba şi el din Foca în dr. Dim. Brândză[39].

Începutul unei alte etape în procesul transformărilor edilitar-urbanistice a fost marcat de anul 1935 când s-a decretat planul director de sistematizare.

În Memoriul justificativ al planului era prevăzută, într-un capitol separat, şi o amplă lucrare privind realizarea unui adevărat orăşel studenţesc. Proiectul fusese alcătuit de către arh. Petre Antonescu şi prezentat sub numele de Cetatea Universitară.

Suprafaţa, pe care urma să prindă viaţă Cetatea Universitară, cuprindea şi o parte destul de însemnată din terenul cartierului Cotroceni[40]. În intenţia proiectantului era ca între Facultatea de medicină şi Grădina botanică să se întindă numai construcţiile viitorului complex universitar.

Realizarea acestui proiect făcea necesară o serie de expropieri al căror cost trebuia să fie suportat de către Ministerul Instrucţiunii Publice. Între Primăria Municipiului Bucureşti şi Ministerul Instrucţiunii Publice are loc un schimb de adrese referitoare la punerea în apliocare a prevederilor privind plata exproprierilor[41]. La răspunsul Ministerului Instrucţiunii că acesta nu dispune de fondurile necesare Primăria Municipiului hotărăşte eliberarea autorizaţiilor de construcţie solicitate de către cetăţenii, care aveau proprietăţi pe terenul destinat cetăţii Universitare[42]. Din acel moment proiectul arhitectului P. Antonescu a devenit practic irealizabil.

Anul 1935 a avut şi pentru Grădina botanică o semnificaţie deosebită. Reamenajată şi transformată în parc public ea îşi va deschide porţile pentru vizitatori în acest an cu ocazia primei ediţii a Lunii Bucureştilor.

Noua împrejmuire a Grădinii botanice (gard de fier pe postament de piatră) reprezenta o inovaţie în materie de parcuri. Lucrarea executată după planurile arh. Octav Doicescu, pe un perimetru de 1500 m, dădea posibilitatea să se vadă din afară, plantaţia parcului, renunţându-se la împrejmuirile tip zid de cetate între stradă şi vegetaţie.

Acelaşi arhitect, Octav Doicescu este autorul şi al micii clădiri în stil românesc aflată în dreapta intrării principale, care în perioada interbelică a adăpostit un restaurant. În restaurantul din Grădina botanică s-a înfiinţat în aprilie 1936 Comitetul asociaţiei edilitare cetăţeneşti din Cotroceni cu scopul de a întreţine şi completa lucrările de modernizare din cartier[43].

La puţin timp de la înfiinţare, activitatea Comitetului se făcea simţită prin intervenţia pe lângă Al. G. Donescu, primarul general al Capitalei, pentru a aproba crearea unei pieţe provizorii de alimente pe terenul comunal situat în unghiul format de str. dr. Buicliu cu şos. Cotroceni[44].

Spre sfârşitul perioadei interbelice reţeaua stradală a cartierului s-a îmbogăţit cu un nou bulevard, care făcea legătura între str. Ştirbei Vodă şi şos. Panduri.

Necesitatea unei căi de circulaţie paralelă cu şos. Cotroceni pentru a uşura accesul spre dealul Pandurilor şi Câmpul Cotrocenilor se ivise mai demult.

---

[39] Numele şi traseul străzii au cunoscut în timp o serie de modificări. Vechea str. Foca a luat numele de str. dr. D. Brândză. Prelungirea ei, cuprinsă între str. dr. Djuvara şi Splaiul Independenţei s-a numit un timp str. ing. Lalane. Astăzi întregul traseu între Şos. Cotroceni şi Splaiul Independenţei se numeşte str. dr. Dim. Brândză. Este interesant de remarcat faptul că str. ing. Lalane şi str. ing. Giulini, aflată în imediata ei apropiere au fost singurele artere cu nume de ingineri, rătăcite printre străzile cu nume de medici.

[40] Gazeta Municipală, an V (1936), nr. 232, p. 7.

[41] Gazeta Municipală, an V (1936), nr. 220, p. 4.

[42] Gazeta Municipală, an V (1936), nr. 234, p. 9.

[43] Gazeta Municipală, an V (1936), nr. 230, p. 4.

[44] Gazeta Municipală, an V (1936), nr. 245, p. 6.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Primele proiecte au fost alcătuite încă din vremea primariatului lui Vintilă Brătianu în 1908–1910. Până la sfârşitul anilor 20 nu se va realiza însă decât o mică parte cuprinsă între b-dul Independenţei şi str. dr. C. Davila[45]. Acest tronson, care se numea bd. dr. Calinderu, urma să se extindă spre Dâmboviţa peste terenul Facultăţii de medicină şi spre deal peste proprietatea Azilului Elena Doamna[46].

La începutul anilor 30 în şedinţele Consiliului Sectorului de Albastru se puneau în discuţie cererile locuitorilor din zona Sf. Elefterie-Carol Davila, care solicitau să se deschidă strada de legătură cu şos. Panduri[47] pe traseul proiectat în prelungirea străzii Ştirbei Vodă[48].

Pentru definitivarea a ceea ce s-a numit iniţial bulevardul Ştirbei Vodă prelungit, Primăria sectorului III Albastru a dus tratative cu Ministerul Instrucţiunii Publice în vederea cedării unei părţi din terenul Azilului Elena Doamna[49]. Cu efectuarea lucrărilor a fost însărcinat arh. Pandele Şerbănescu.

Referitor la desfăşurarea lucrărilor o notiţă inserată într-unul din numerele Gazetei Municipale din 1935 sublinia faptul, că raportat la modul de lucru al primăriilor bulevardul se va finaliza în anul 1940, deşi în mod normal s-ar fi putut termina şi în 1936[50].

Lăsând însă de o parte comentariile mai mult sau mai puţin răutăcioase la adresa primarilor şi primăriilor, deschiderea noului bulevard, cunoscut azi sub numele de b-dul Eroilor[51], a fost una din realizările importante ale celui de al IV-lea deceniu în zona Cotrocenilor.

În capătul dinspre deal al bulevardului se va înălţa într-un timp relativ scurt noul local al Şcolii Superioare de Război. Înscris într-un patrulater cu una din laturi de-a lungul şos. Panduri, ansamblul, care avea să devină sediul Academiei Militare a fost proiectat în anul 1936 de către arh. Duiliu Marcu şi construit în perioada 1937–1939[52].

Inaugurarea clădirii a avut loc în ziua de Sf. Nicolae a anului 1939, deşi iniţial fusese stabilită pentru data de 2 decembrie odată cu sărbătorirea a 50 de ani de existenţă a Şcolii Superioare de Război[53]. Lucrările în jurul noii construcţii vor continua însă şi în anul următor când vor fi expropriate sau cumpărate mai multe terenuri în vederea amenajării spaţiilor verzi[54] şi a reţelei stradale[55].

Bombardat în timpul celui de al II-lea război mondial cartierul va fi refăcut în cursul anilor '50. Lucrările, care se vor desfăşura în această perioadă nu vor mai avea însă amplitudinea din etapa interbelică.

Odată cu refacerea caselor distruse în timpul bombardamentelor din aprilie 1944 a avut loc şi reamenajarea zonei cuprinsă între str. dr. C. Davila şi Academia Militară. De o parte şi de alta a b-dlui Eroilor s-au construit blocuri cu patru etaje şi s-au creat spaţii verzi. În anul 1957, pe platforma principală din faţa Academiei

[45] Gazeta Municipală, an IV (1935), nr. 196, p. 3.
[46] Gazeta Municipală, an VII (1938), nr. 349, p. 4.
[47] Gazeta Municipală, an I (1932), nr. 3, p. 3.
[48] Gazeta Municipală, an V (1936), nr. 207, p. 5.
[49] Gazeta Municipală, an V (1936), nr. 217, p. 7.
[50] Gazeta Municipală, an IV (1935), nr. 196, p. 3.
[51] B-dul Eroilor a purtat de-a lungul timpului mai multe nume: dr. Calinderu, Armand Călinescu, Suvorov.
[52] Gh. Curinschi-Vorona, *Istoria arhitecturii în România,* ed. Tehnică, Bucureşti, 1981.
[53] Universul, an LVI (1939), nr. 331, p. 5.
[54] Gazeta Municipală, an IX (1940), nr. 424, p. 3.
[55] Gazeta Municipală, an IX (1940), nr. 416, p. 3 şi nr. 422, p. 5.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Militare, a fost amplasat Monumentul eroilor patriei, operă colectivă a sculptorilor M. Butunoiu, Zoe Băicoianu, T. N. Ionescu, I. Dămăceanu.

Deceniile care au urmat nu au mai adus schimbări spectaculoase în fizionomia Cotrocenilor, nici din punct de vedere arhitectural şi nici în ceea ce priveşte configuraţia stradală. Cartierul îşi dobândise deja şi casele şi reţeaua de circulaţie. Apariţia Spitalului Clinic Municipal, construcţia metroului sau lucrările desfăşurate pe cursul Dâmboviţei nu au mai alterat în nici un fel structura celui care devenise cartierul Cotroceni.

RÉSUMÉ

Contributions concernant l'évolution du quartier de Cotroceni

Cotroceni est un des plus beaux quartiers de Bucarest.

La zone de l'actuel quartier a été autre fois couverte des forets connues sous le nom de Bois des Cotroceni et Lupesti.

Les premiers édifices importants ont été la Monastère et le Palais de Cotroceni construits en 1682 et l'eglise Sf. Elefterie achevée entre 1743–1744. L'évolution du quartier n'a pas été très rapide. Les édifices et les principales artères de communication ont été crées après la première quèrre mondiale.

Il y a dans le quartier Cotroceni des édifices importants et des monuments qui se combinnent harmonieusement avec les parcs et les jardins: Le Palais Cotroceni, La Faculté de Medicine, l'Académie Militaire, le Jardin Botanique etc.

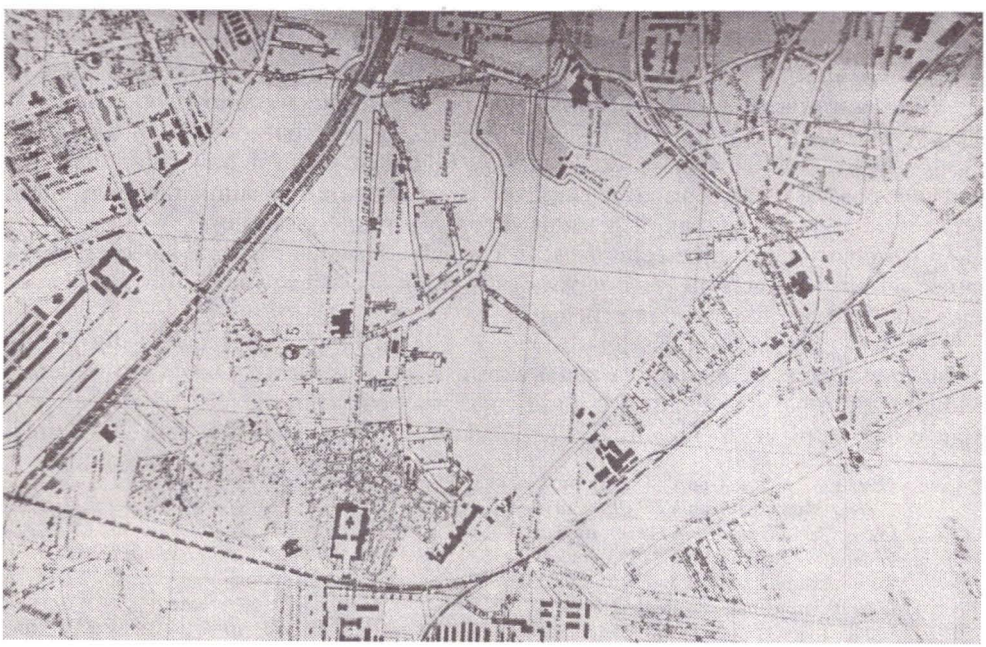

Fig. 1.
Cartierul Cotroceni – detaliu din „Noul plan al oraşului Bucureşti", ediţie oficială de căpitan Mihail If. Pântea, din Marele Stat major general al armatei, 1921

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Fig. 2.
Cartierul Cotroceni – detaliu din Planul municipiului Bucureşti, editat de „Ghidul minune", 1940

Fig. 3.
Şos. Cotroceni în faţa Grădinii Botanice – iulie 1937

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

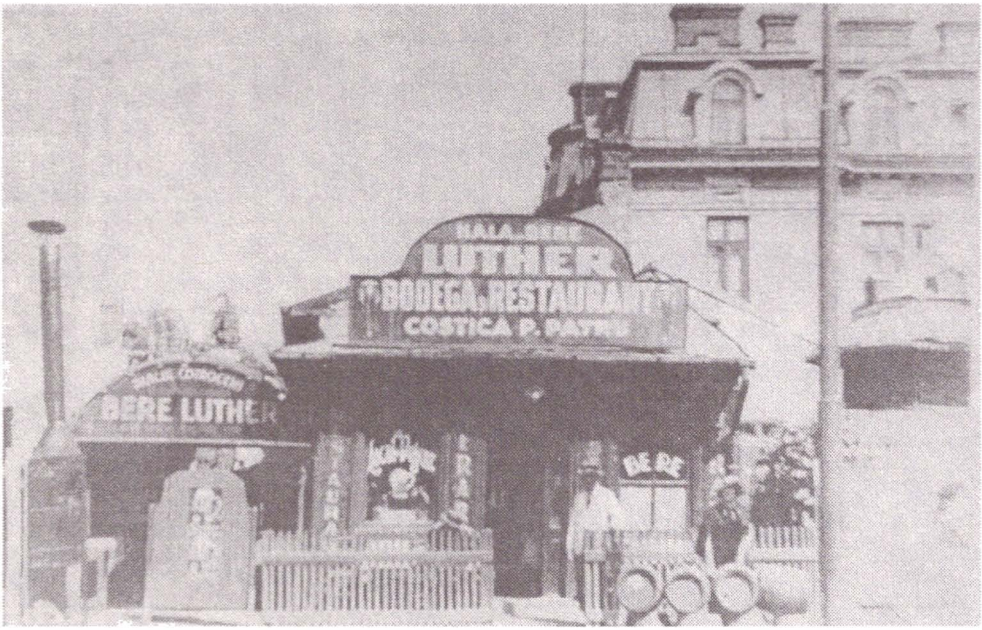

Fig. 4.
Localul din șos Cotroceni nr. 4 – înainte de dărâmare

Fig. 5.
Șos. Cotroceni în timpul lucrătorilor de amenajare

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Fig. 6.
Lucrările de demolare şi reamenajare din str. Dr. Turnescu

Fig. 7.
Şcoala Superioară de Război în timpul lucrărilor de construcţie

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro